A°. 1843. N°. [illegible]

ARNHEMSCHE COURANT

(De prijs dezer Courant, die geregeld *vijfmaal* 's weeks wordt uitgegeven, en wel op *Zondag*, *Dingsdag*, *Woensdag*, *Donderdag* en *Zaturdag*, is *f* 5 in de drie maanden.)

WOENSDAG 15 MAART.

(De prijs der Advertentiën is, van *een* tot *vijf* regels *f* 1.00, en voor elken regel daarboven 20 centen, behalve 35 centen zegelregt, voor elke plaatsing.)

Buitenlandsche berigten.

TURKIJE.

Het *Journal du Constantinople*, van den 16den februari, meldt: Bij een keizerlijk decreet van heden is *Halil*-pacha, schoonbroeder van den sultan en voorzitter van het hoogste geregtshof, in de plaats van *Tahir*-pacha, tot kapudan-pacha en groot-admiraal benoemd geworden, welke betrekking hij reeds vroeger met lof vervulde. *Hafiz*-pacha vervangt hem als president van het hoogste geregtshof.

— De Engelsche gezant heeft zoo even eene vrij lange conferentie gehad met den minister van buitenlandsche zaken, betrekkelijk de wederzijdsche handelsbelangen, waarover sinds eenigen tijd onderhandeld wordt.

— De Porte is eindelijk begonnen maatregelen te nemen, om de reeds voor langen tijd gewenschte en voorgenomene verbetering van haar muntstelsel tot stand te brengen.

SERVIE.

Van de Servische grenzen, 28 febr. De tegenwoordige regering in Servië heeft eene algemeene en onvoorwaardelijke amnestie afgekondigd, niettegenstaande *Wucsitsch* zich langen tijd met alle kracht daartegen verzet heeft. De dagelijks toenemende oppositie tegen hem, maar vooral de berigten uit Petersburg, die dringender dan ooit de herstelling van het *status quo* eischen; deels ook de vriendelijke raadgeving van een' hoogen officier van eene naburige mogendheid, welke ten tijde der omwenteling dezelve inderdaad vorderde, hebben *Wucsitsch* eindelijk tot dezen maatregel, die, wanneer hij voor drie maanden ware tot stand gekomen, der nieuwe regering grootelijks voordeelig zou geweest zijn, overgehaald. Maar nu komt de amnestie te laat; ten minste vernam men niet, dat een enkel vlugteling in Semlin van dit genade-bewijs eener regering, welker val als onvermijdelijk beschouwd wordt, gebruik zou maken.

— Van onderscheidene kanten verneemt men, dat de Russische gezant in Konstantinopel het, — hoezeer ook in beleefden toon gestelde, nogtans ontwijkend — antwoord der Porte op den brief van keizer *Nikolaas*, betreffende de Servische aangelegenheden, in het geheel niet zou hebben aangenomen.

DUITSCHLAND.

Augsburg, *3 maart.* »Zoo even ben ik in het bezit geraakt van de belangrijkste stukken, betreffende de periodieke drukpers, en ik haast mij, u daarvan het voornaamste mede te deelen. Men heeft mij, namelijk, een woordelijk afschrift medegedeeld van de beslissing, welke den 18den januari l. l. te Munchen genomen werd, rakende de strengere handhaving der censuur, met betrekking tot de *Allgemeine Augsburger Zeitung*, door welker openbaarmaking de losse en geheimzinnige geruchten uit deze stad een meer bepaald karakter verkrijgen: — — »De *Allgemeine Augsburger Zeitung* heeft in den laatsten tijd eene strekking aangenomen, welke zeer te verwerpen en daarom volstrekt niet meer te dulden is. Wanneer wij ook, naar de gegevene instructiën, eene bedaarde, voorzigtige raadpleging en opheldering der openbare handelingen en gebeurtenissen mogen hebben toegelaten, zoo zullen wij toch nimmer gedoogen, dat, zoo als in de laatste dagen door de *Allgemeine Augsburger Zeitung* gedaan werd, de periodieke drukpers gebruikt worde tot eene stelselmatige uitbreiding van beschouwingen en denkbeelden, welke met alle monarchale grondstellingen in den meest openbaren strijd zijn en lijnregt inloopen tegen onze bekende beginselen van regering, en waarbij het agtbaar toegelegd is, om voor het nieuwerwetsche liberalismus in de openbare meening eenen steun en eene hulp te bereiden, door het verdacht maken en beschimpen van bestaande maatregelen en instellingen, welke niet met hunne beschouwingen en denkbeelden overeenkomen, ontevredenheid en oproer te verwekken, en langs zoodanigen weg omkeeringen in eenen liberalen zin te bevorderen. Zoo is onlangs de Sardinische regering in een artikel: »*Uit en over Piemont*" hetwelk de *Allgemeine Augsburger Zeitung* in hare nommers van 28, 29 en 30 december l. l. had opgenomen, het voorwerp der boosaardigste aanvallen geweest; zoo heeft hetzelfde blad reeds voorlang den toestand van Zwitserland bij elke gelegenheid ten zelfden einde dienstbaar trachten te maken, en l. l. herfst nog de reis van den koning van Pruissen ter verspreiding van Zwitsersche couranten-artikels en particuliere berigten te baat genomen, welke gegronde bezwaren veroorzaakt hebben. Inzonderheid, echter, was het de staat van zaken in Pruissen, waarop de *Allgemeine Augsburger Zeitung* in den bedoelden kwaden geest trachtte te werken, en waarbij vooral haar toeleg is, in dat gedeelte van Duitschland, door het verkondigen van vrijheid van drukpers en het miskennen der bestaande instellingen, aan de bewegings-partij alle mogelijke medewerking te verleenen. Daarop zijn de couranten-artikels, welke de *Allgemeine Augsburger Zeitung* niet nalaat omtrent Pruissen te verspreiden, gemunt, zoo wel als die artikels, welke zij dagelijks van de teugellooste Pruissische bladen overneemt, om ze eene ruchtbaarheid te geven, welke zij anders niet zouden gehad hebben, enz."

PRUISSEN.

Berlijn, *8 maart.* Naar men verneemt heeft de magistraat geweigerd zich te vereenigen met het verlangen der afgevaardigden van de stad om openbaarheid hunner handelingen te erlangen, zoodat de laatsten zich nu zelven tot de bevoegde autoriteiten wenden zullen. Vermits ook de Pruissische landdag eene dergelijke petitie van de stedelijke autoriteiten van Koningsbergen en Elbingen heeft ontvangen, zoo zal de voorspraak van de standen zeker niet geheel zonder gevolg blijven.

Van den Rijn, *5 maart.* Uit eene zeer goede bron is men bekend geworden met de nota, welke de Nederlandsche regering, bij de mededeeling van het Belgische tractaat van 5 november 1842, aan het Pruissische kabinet heeft overgegeven. Vermits de inhoud dezer nota van veel belang is voor de Rijnscheepvaart, aangezien haar daarin door de Nederlandsche regering vrijwillig dezelfde voorregten worden verleend, als aan de Belgen bij het genoemde tractaat zijn toegestaan, zoo deelen wij hier eene vertaling van die nota mede. Zij luidt aldus: »Van mijne regering heb ik den last ontvangen ter kennis van Uwe Excellentie te brengen, dat, bij gelegenheid der opening van de scheepvaart tusschen Rijn en Schelde op de Nederlandsche binnenwateren, ten gevolge van het verdrag van 's Gravenhage, d. d. 5 november ll., en te gelijk der voorloopige schikkingen ten deze van onze zijde, de regering der Nederlanden tot de vaart op de bedoelde binnen-wateren ook toelaat die vaartuigen en hare ladingen, welke hun regt tot die vaart bewijzen, en dat deze toelating op denzelfden voet zal plaats hebben, zoo als zulks, met betrekking tot de Nederlandsche en Belgische vaartuigen, bepaald is. — Terwijl ik mij haast deze schikkingen ter kennis van Uw. Exc. regering te brengen, geloof ik mij te mogen vleijen, dat het Pruissische hof dezelve met groot genoegen vernemen en daarin een bewijs vinden zal van de vrijzinnige bedoelingen der Nederlandsche regering, zoowel wat den handel en de scheepvaart in het algemeen, als voornamelijk den wensch betreft, om de handelsbetrekkingen met de Rijn-oever-staten te onderhouden en meer levendig te maken."

Berlijn, 23 febr. 1843.

(Get.) *Schimmelpenninck van der Oye.*

ENGELAND.

Londen, *11 maart.* Het Lagerhuis heeft zijne beraadslagingen over de motie van den heer *Fox Maule*, wegens de aangelegenheden der kerk van Schotland, laatstleden woensdag voortgezet. Onder de sprekers, welke zich daartegen verklaarden, behoorde de heer *C. Bruce*, die beweerde, dat de algemeene vergadering veel te ver ging, en niet alleen het regtsgebied in kerkelijke zaken eischte, maar ook de magt om te beslissen wat al of niet kerkelijke zaken waren. De hoogere klassen in Schotland zonder onderscheid, en ook een groot gedeelte der middel-klasse, waren, zeide deze spreker, het met de eischen der heerschende kerkelijke partij oneens, en sommige leeraars, tot deze laatste behoorende, hadden zich van onwaardige middelen bediend om het volk op te zetten, onder anderen, door hunne gemeenten diets te maken dat koningin *Victoria* en de koning der Franschen in briefwisseling getreden waren, met oogmerk om den paus in het oppergezag over de Engelsche kerk te herstellen.

Ten slotte heeft ook de minister *Peel* het woord gevoerd, en zich tegen het gevoelen verzet, dat het Huis deze zaak in comité behoorde te behandelen, dewijl het parlement niet in staat was eene behoorlijke scheiding tusschen het regtsgebied der kerkelijke en burgerlijke hoven te maken, behalve dat de verlangde afschaffing van het patronaat hem als schadelijk en zelfs in strijd met vroegere overeenkomsten toescheen. Men is daarop tot stemming overgegaan, en heeft, met 211 tegen 76 stemmen, het voorstel van den heer *Fox Maule* verworpen.

— Het Huis der Gemeenten heeft in de laatste dagen de beraadslaging over de begrooting voor de zeemagt voortgezet en ten einde gebragt, en een' aanvang gemaakt met de behandeling van de begrooting voor de artillerie. Al de aangevraagde sommen zijn zonder tegenstand toegestaan.

De minister van binnenlandsche zaken, sir *J. Graham*, heeft den 7den in het Huis der Gemeenten de voordragt aangekondigd van eene wet, waarbij eene vermindering van de werkuren der kinderen in de fabrijken, en andere verordeningen van dien aard, in het belang van de gezondheid en ontwikkeling der jeugdige fabrijkwerkers, vastgesteld worden; alsmede eene wet, strekkende tot het oprigten van scholen in de fabrijk-districten.

— Eergisteren hebben de beide Huizen zich met eene aanklagt tegen den gouverneur-generaal van Indië, lord *Ellenborough*, bezig gehouden, wegens eene proclamatie, in october 1842 door hem uitgevaardigd, tijdens de deuren van zekeren tempel te Somnauth uit Afghanistan derwaarts waren teruggevoerd. De markies van *Clanricade* wilde in het Hoogerhuis, en de heer *Vernon Smith* in dat der Gemeenten, verklaard hebben, dat deze proclamatie berekend was om de afgoderij aan te moedigen, en de Mahomedaansche bevolking tegen Engeland in het harnas te jagen; maar, na de

ophelderingen, ook door leden van het kabinet gegeven, is de motie in het eerste dier Huizen met de meerderheid van 58, en in het andere met die van 85 stemmen verworpen.

— De gemeenteraad van Londen houdt zich sedert gisteren met de zaak van zekeren Schot, *J. Stevenson* genaamd, bezig, wien, ten gevolge van door hem op zijne reis herwaarts gehouden gesprekken, en van eenige brieven, het oogmerk was ten laste gelegd om de koningin en sir *R. Peel* het leven te benemen. In het verhoor heeft hij werkelijk antwoorden gegeven, die doen vooronderstellen, dat hij zich, door eene dweepzieke en scheve toepassing van sommige bijbelplaatsen, tot zoodanige moorden geregtigd waande. Het onderzoek zal nader worden voortgezet.

— In de laatste dagen zijn hier te lande onderscheiden schepen uit China aangekomen, met rijke ladingen thee. De rivier van Londen vertoonde in de afgeloopene week over het geheel veel levendigheid, en een aantal lieden, die in de schromelijkste ellende verkeerden, hebben daardoor meer arbeid gekregen.

— Bij gelegenheid van het laatste jaarlijksche feest der Londensche pastoraal-vereeniging hield de heer *Villiers* eene redevoering, in welke hij, ten betooge van de noodzakelijkheid van een uitgebreider en verbeterd school-onderwijs, de verregaande ruwheid der lagere klassen in Engeland, vooral in Londen, schilderde. Onder anderen verhaalde hij het volgende: » Onlangs was ik getuige van een' twist tusschen eenen man en zijne vrouw, welke zoo hevig werd, dat de voorbijgangers er op inkwamen en den man vechtend met zijne vrouw vonden. En waarmede? Met het lijk van hun eigen kind!" Als men dit in aanmerking neemt, zijn *Dickens* schilderingen van het volksleven niet te hard geteekend. Verstandige Engelschen verklaren deze treurige verschijning, niet alleen uit den ellendigen toestand der scholen, maar ook daardoor, dat de gemeene man hier volkomen tot eene machine verlaagd wordt, alsmede, dat de oude, meer edele volksspelen in verval geraken en ook het onderrigt in de muzijk, » die dieren temt," geheel verwaarloosd wordt. Van daar komt het, dat duizende arbeiders, na zes zure werkdagen, geene andere uitspanning kennen, als stoffelijk en laag genot.

FRANKRIJK.

Parys, *11 maart*. Men verzekert dat *Don Carlos* zijn voornemen te kennen gegeven zou hebben, om zich naar Duitschland te begeven; en ofschoon aanvankelijk de Fransche regering zich alleen verzet heeft tegen zijn verblijf op de Spaansche grenzen en in Italie, beweert men, dat zijn vertrek een bewijs zou zijn van de kwade gezindheid van Frankrijk tegen *Espartero*. Deze gevolgtrekking zal echter aan velen eenigzins gewaagd voorkomen.

In Spanje kent de verkiezingswet vijf dagen toe om zijne stem uit te brengen. Den 4den dezer zijn dus de operatiën te Madrid afgeloopen. Men kent nog den einduitslag der verkiezingen niet; men twijfelt echter niet of de aanhangers der regering zullen de bovenhand behouden.

In de provinciën schijnen de krachten der beide partijen tegen elkander op te wegen. De kandidatuur van den infant *Don Francisco* te Sarragossa schijnt niet gunstig te zijn.

— De aardbeving van den 8sten februari, die de meeste Engelsche bezittingen in de Westindiën slechts in betrekkelijk geringe mate getroffen heeft, is voor Guadeloupe allernoodlottigst geweest, en Pointe-à-Pitre, de voornaamste stad van dit eiland, is nagenoeg geheel vernield. Van de 1800 huizen is naauwelijks een enkel staande gebleven; van de 100 suikermolens zijn 83 verwoest en al de overigen min of meer beschadigd. Wat de aardbeving zelve nog verschoond had is eene prooi der vlammen geworden, dewijl op ontelbare punten, ook ten gevolge van een hevig onweder, gelijktijdig brand was ontstaan. Het getal der omgekomenen wordt op ongeveer 2000 geschat, en vele dezer lijken zijn in zee geworpen, dewijl men tijd en handen tot eene behoorlijke begrafenis miste. Bovendien zijn tusschen 15- en 1800 menschen zwaar gekwetst, niet weinigen van welke, onder het afzetten hunner verbrijzelde ledematen, bezweken zijn.

Ook op andere plaatsen der kolonie heeft men zware verliezen te betreuren. Het stadje Moule telt een 30-tal dooden; de vlekken Saint François, Sainte-Anne, Port-Louis en Sainte-Rose bestaan niet meer.

De gouverneur *Gourbeyre* heeft den 11den eene proclamatie uitgevaardigd, waarin hij den moed en de onderwerping der inwoners onder deze vreeselijke beproeving roemt; hen opbeurt door den bijstand, onverwijld door de bewoners van het naburig Martinique, en door het escader, onder den admiraal *de Moges*, geboden; hun hoop geeft op meerdere hulp, en welke uit het moederland ongetwijfeld zal opdagen, en hen aanspoort om middelerwijl alles aan te wenden ten einde van den oogst al het mogelijke te redden, en dit de opbrengst daarvan zich en hunne gezinnen voor hongersnood te behoeden.

Door eenen gelukkigen zamenloop van omstandigheden, heeft het garnizoen te Pointe-à-Pitre den tijd gehad het gevaar te ontvlugten, zoodat niet meer dan drie soldaten omgekomen zijn.

Binnenlandsche berigten.

Amsterdam, *13 maart*. Men verneemt met veel genoegen, dat de nieuwe inrigting van arm-verzorging en water-zuivering hier ter stede, door den heer mr. *G. Buijs* ontworpen, door aanmoediging en deelneming van eenige aanzienlijke ingezetenen tot stand gebragt, en door de goede zorgen der heeren *Pörtener*, *Rubens*, jhr. *Salvador* en *Bruno Tideman*, als commissarissen, georganiseerd en in werking gesteld en door belangrijke giften, zoo wel van onzen koning en van Z. M. *Willem Frederik*, als van verschillende vereenigingen en bijzondere personen ondersteund, niet slechts aan haar eerst menschlievend doel ten volle heeft beantwoord, door dagelijks tot 300 à 400 armen, in door stoom verwarmde lokalen, met droog brood en koffij te verkwikken, en per nacht omstreeks 30 à 40 hulpbehoevenden van nachtleger te voorzien (en dat alles zonder dat nog immer iets voorviel, wat orde, rust of zedelijkheid verstoorde of kwetste) maar, dat ook deze zelfde weldadige instelling haar tweede hoogst belangrijk oogmerk volkomen heeft bereikt.

Het blijkt toch, dat commissarissen zich hebben gewend tot de plaatselijke commissie van geneeskundig toevoorzigt te dezer stede, ten einde het gezuiverd water, dat reeds dadelijk aan alle *uiterlijke* vereischten van helderheid en smaak en reuk voldeed, op eene wettige wijze ook *scheikundig* te doen onderzoeken; en dat gemelde commissie zich niet alleen daartoe heeft bereid verklaard, maar ook zich genegen heeft betoond, om, uithoofde van het hoog gewigt der zaak, (voor dit geval) een certificaat van hunne bevinding af te geven. Zoodat door welgemelde commissie, na een naauwkeurig onderzoek omtrent de innerlijke hoedanigheden en bestanddeelen van dit gezuiverd water schriftelijk is verklaard, » *dat hetzelve bevonden is te zijn allezins geschikt tot huisselijk gebruik en geene inmengselen bevat, welke voor de gezondheid schadelijk zijn!*"

De hoogst belangrijke vraag is alzoo beantwoord: dat Amsterdam in hare zoo onreine grachten zelven, door gepaste distillatie en filtratie tevens, ook in het groot, vooral bij meer en meer volmaakte toepassing, het middel kan vinden, om in de behoefte aan zuiver en gezond drinkwater binnen hare eigene muren te voorzien.

— Naar wij uit goede bronnen vernemen, is op een der jongst verloopene dagen, onder de gemeente Amstelveen, eene vreesselijke misdaad gepleegd. Eene zes en twintigjarige jonge dochter, bij eenen landman woonachtig en dienstbaar, is ten huize van haren meester heimelijk van een kind bevallen en heeft hetzelve op eene gruwzame wijze van het leven beroofd. De justitie heeft de zaak alrede voorloopig onderzocht en tegen de bewuste persone een bevel van gevangenneming verleend.

's Gravenhage, *12 maart*. Men verneemt, dat den 2den dezer, te Bath, in Engeland, overleden is de hooggeboren heer *George Godard Henri* graaf *van Reede Ginkel*, graaf van Athlone, vrijheer van Amerongen enz., in den jeugdigen leeftijd van 22 jaren en vier maanden. De titel van graaf van Athlone vervalt dien ten gevolge aan den graaf *van Reede Ginkel*, heer van Middagten, oom van den overledene.

Ingezonden stukken.

Aan de Redactie der Arnhemsche Courant.

(*Vervolg en slot van no. 52.*)

Niettegenstaande het hier bovengezegde, bestaat de mogelijkheid, dat het gouvernement, tijdens het oprigten der calicot-fabrijken in Holland, en misschien wel eerder, contracten gesloten heeft, waarbij de Nederlandsche handelmaatschappij de verpligting op zich genomen heeft, calicots naar Indië uit te voeren. — En ook, vooronderstelt dat er geen contract bestaat, en dat de Nederlandsche handelmaatschappij vrijwillig die uitvoeren gedaan heeft, — zoo k… en behartigt de Nederlandsche handelmaatschap… hare belangen te wel, dan dat men kan vooronders… len, dat het verlies groot is; en daar zij, zoodra m… zich van inlandsch gesponnen garen kan bediene… zich de calicots tot minderen prijs kan aanschaff… kon dan wel eens het verlies in voordeel verkeere…

Het is dus waarschijnlijk, dat het gouverneme… ook ingeval er geen contract bestaat, op min bezw… rende voorwaarden, een contract met de Nederlan… sche handelmaatschappij tot *den uitvoer naar Ind…* van een BEPAALD *getal stukken calicots* zal kun… nennen sluiten; want men zou toch eene al te ge… ringe gedachten van de merkantiele kennis der Nede… landsche handelmaatschappij moeten hebben, als me… vooronderstelde, dat zij — de calicots tot ten naasten b… den gelijken prijs als de Engelsche inkoopende — door … voorregten, welke zij nu reeds bij den invoer in In… dië, als anders, geniet, en de gemakkelijkheid waa… mede zij zich retouren bezorgt, aldaar niet met … Engelsche particuliere kooplieden konde concureren.

Het minimum van de alzoo uit te voeren stukke… katoenen lijnwaden bekend zijnde, is ook het mini… mum van het benoodigde garen bekend. Indien me… de leverantie daarvan aan eene of meer der thans be… staande katoenspinnerijen verzekert, zullen zij er mis… schien toe besluiten, om hunne spinnerijen tot het spin… nen van goede en voor de calicot-weverijen geschik… garens in te rigten; en indien dit het geval … mogt zijn, biedt dit voor het gouvernement een… gelegenheid aan, om zich eenen anderen last te gel… ker tijd ligter te maken, door de maatschappij va… weldadigheid daarmede te begunstigen.

In de algemeene verslagen van de maatschappij va… weldadigheid, uitgebragt over het dienstjaar 1841… wordt, pag. 82, in substantie gezegd, dat in de ko… lonie Veenhuizen eene katoenspinnerij, … rij en sterkerij (en dus alles wat de calicot-weverije… verlangen) bestaat, welke aan de verwachting vold…

Indien de goede grond gelegd is, kan de uitbreiding niet veel kosten; en het gouvernement zou… daardoor, als het debiet verzekerd is, voor die in… rigting eene zeker winst gevende, eene onder vele andere oogpunten nuttige zaak daarstellen, welke daar… enboven voor die inrigting het onschatbaar voordee… oplevert, dat men daartoe een aantal kinderen, en … tot de eigenlijke destinatie dier inrigting, namelij… den landbouw, ongeschikte personen kan gebruiken.

Zonder tusschenkomst van het gouvernement moe… de katoenfabrijkaadje zeker geheel te niet gaan. — Het gouvernement doet derhalve, wezenlijk, geen… opoffering, als het, zelfs het geheele bedrag der pe… cuniële voordeelen, welke dezelve aan 's rijks schat… kist indirect opleveren, tot aanmoediging besteed… de; en die som zal meer dan voldoende zijn: en … ware zij dat niet, — zoo is het niet te vooronderstellen… dat dezelve in zoo bedroevenden staat verkeert, van… niet iets te kunnen afzonderen, ten einde den voort… gang van de reeds begonnen emigratie voor te komen… het brood aan velen te bezorgen, en daarenboven de… hier voormelde andere voordeelen te behouden.

Maar vooronderstelt, dat het gouvernement den wil… en het vermogen heeft, om de calicot-fabrijken te ondersteunen, — is het volstrekt noodig, dat het zich, im… mers in den beginne, met de bijzonderheden inlate… ten einde misbruiken te weren en de zaak op eene… geregelden voet te brengen. (1)

Uit de circulaires der Nederlandsche handelmaat… schappij blijkt, dat zij zich beschouwt, als met de… eigenaren der fabrijken geene engagementen aangegaa… te hebben. De hoegrootheid der bestellingen kan da… ook op nieuw en met meer billijkheid geregeld worde… want het is onbillijk, dat aan eenige fabrijkan… zooveel besteld wordt, dat zij bij hen, aan welke … niets besteld is, tot verminderde prijzen laten wev…

Het is onbillijk, als bewezene diensten, tot de ca… licot-weverijen in geene betrekking staande, doo… eene zeer groote bestelling van calicots beloond wer… den, en aan welke — daar eigene middelen ontbr…

(1) SALOMONS alleen had reeds een groot deel der gehe… leverantie aan de Nederlandsche handelmaatschappij; zoo… zelfs, dat hij bij anderen deed werken, terwijl door vele… fabrikanten, met reden, ten dringenste om vermeerdering… van bestelling verzocht werd. — Niettegenstaande dat, rigt… hij nog op verscheidene plaatsen weverijen op, waarvoor hem… leverantie gegeven is.

Wilde de Nederlandsche handelmaatschappij de plaatse… waar die fabrijken gevestigd zijn, begunstigen, waarom d… door hem, en niet door diegenen, welke gebrek aan w… hadden?

ken — door anderen, tot verminderde prijzen, moet voldaan worden; en de bestellingen der Nederlandsche handelmaatschappij aan de bestaande fabrijken daardoor moeten verminderen. (2).

Het belang der goede fabrijkaadje wil, dat aan niemand meer besteld worde, dan hij zelf en onder zijn oog kan doen bewerken; en ook, dat, zoo veel mogelijk, de kleine weverijen een (3) bestaan opleveren, ten einde de fabrijkant zich daarop geheel en alleen kunne toeleggen (4). Het algemeen belang wil, dat bij vooruitgang die fabrijken, welke door goede fabrijkaten toonen voor uitbreiding geschikt te zijn, bij voorkeur met de meeste bestellingen begunstigd worden.

Voorts zou het te wenschen zijn, dat er, van gouvernements-wege, een bekend persoon aan het hoofd der leiding stond, tot wien de fabrijkanten zich, bij voorkomende zwarigheid, konden wenden, en die tevens belast was, om nuttige uitvindingen aan de fabrijkanten bekend te maken.

De Nederlandsche handelmaatschappij houdt, wel is waar, agenten; doch deze zijn, uit den aard hunner verpligtingen en sociale positie, daartoe niet geschikt; daarbij wordt hiertoe eene kennis vereischt, welke men niet behoeft te bezitten, om een goed agent der Nederlandsche handelmaatschappij te zijn.

Met dit alles meen ik betoogd te hebben:

Dat het de grootst mogelijke onbillijkheid, en in deszelfs gevolgen voor het algemeen belang hoogst nadeelig zoude zijn, als men de katoen-fabrijken aan den handel opofferde.

Dat de voortduring der katoen-fabrijken voor het algemeen belang nuttig en noodig is, en dat de kwijnende staat niet aan ongeschiktheid van ons land voor die fabrijkaadje, maar aan verkeerde leiding is toe te schrijven; en dat de hulpmiddelen tot opbeuring derzelve niet buiten het bereik van het gouvernement liggen.

Mogt mij dit gelukt zijn, dan zal ik de moeite, welke mij het schrijven dezes gekost heeft, dubbeld beloond achten.

Te *M* . . . februari 1843. S. v. N.

(De schrijver van dit stuk schijnt het oude vooroordeel te deelen, dat handel en fabrijk-nijverheid elkanders vijanden zijn in plaats van vrienden, die elkander wederkeerig ondersteunen. Een bloeijende handel is voor de fabrijk-nijverheid de zekerste waarborg, dat hare producten eene goede markt zullen vinden. Doch dan is het noodig, dat zij zich op de fabrikering van zulke goederen toelegge, welke met voordeel kunnen aan den man gebragt worden, en niet van de zoodanige, welke alleen door vreemde hulp een schijnbaar leven genieten.

Wij deelen dus geenszins den wensch des inzenders, dat de staat aan de handelmaatschappij de *verpligting* opleggen zal, om jaarlijks een bepaald getal stukken binnen 's lands bewerkt calicot te vervoeren. Zoodanige verpligting zoude ook nimmer ontstaan kunnen, zonder vrijwillige overeenkomst met de handelmaatschappij, aan welke de staat even weinig wetten kan voorschrijven als aan andere naamlooze vennootschappen. Doch wij keuren het inzonderheid af, dewijl iedere kunstmatig opgewekte productie op eenen valschen grondslag rust, niet dan tot nadeel van den staat, en ten slotte op verarming der natie uitloopt.)

(2) Men zegt, dat, om die reden, aan JACOBSON 40,000, zegge veertig duizend stukken, besteld zijn.

(3) Indien men vooronderstelt, hetgeen thans het geval niet meer is, dat op elk stuk calicot 25 cents gewonnen wordt, zoude eene weverij, welke wekelijks 100 stukken levert, per jaar circa *f* 1300 opbrengen. — Maar daarvan moeten afgetrokken worden de interest van het gebouw, de gereedschappen, de benoodigde materialen, een meesterknecht, het patent, enz. enz. Er kan dus op verre na die som niet zuiver overblijven; — als dan geeft eene weverij, wel is waar, een slecht bestaan, maar toch een grond, waarop men zich baseren kan, en door industrie trachten de zaken voor eigen rekening uit te breiden. — Veel meer dan 25 cents per stuk kan de Nederlandsche handelmaatschappij niet geven, want dan worden de calicots te duur.

Er bevinden zich thans, zoo men zegt, circa 100 calicot-weverijen in het land, waarvan er echter verscheidene aan denzelfden eigenaar behooren, zoodat het getal der fabrijkanten veel kleiner is.

Indien men aan alle weverijen het getal van 100 stukken per week geeft, zoude dit per jaar 520,000 stukken bedragen, hetwelk op zeer verre na aan de behoefte van Java alleen niet voldoet.

Er zijn eenige weverijen, welke geen 100 stukken per week kunnen maken (weinige maken het thans.) — Dit zoude in billijkheid verdeeld kunnen worden over die fabrijkanten, welke slechts ééne weverij hebben, en meer dan 100 stukken per week kunnen leveren.

Indien de Nederlandsche handelmaatschappij het bovengemelde getal stukken niet kan uitvoeren, dient de verdeeling toch in dien smaak te geschieden.

(4) Men zegt dat de combinatie van smokkelaar, schoolmeester en katoen-fabrijkant bestaat. — Men zoude dan zeker beter doen, de bestellingen op te dragen aan personen, die er zich op toeleggen en vooral op kunnen toeleggen.

Het tarief.

De volgende opmerkingen, ons, bij de lezing van het vijfde ontwerp van tarief van justitie-kosten en salarissen in burgerlijke zaken, voorgekomen, onderwerpen wij aan beter oordeel.

Art. 1 lr. *b.* (1) »*Of eenige belangrijke akte van het regtsgeding.*" Deze uitdrukking is allerongelukkigst. Wat is eene *belangrijke* akte van het regtsgeding? Wat eene onbelangrijke? Zal de *niet belangrijke* dan *gratis* moeten worden verrigt? Is het regtvaardig den procureur bij de wet te *dwingen*, eenige akte *gratis* te doen in zaken, waarin hij niet *pro Deo* werkzaam is. Kan dit steeds door den voorzitter worden beoordeeld?

d. (2) *Memoriën.* Dit woord wordt ook gebezigd in art. 42 lr. *d.* van het tegenwoordig tarief. Daar worden er niet onder verstaan de pleitmemoriën van gegraduëerde procureurs, blijkens art. 45 van dat tarief, volgens hetwelk de procureurs, die, gegraduëerd zijnde, overeenkomstig de voorschriften van het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering, bevoegd zijn, om voor eene arrondissements-regtbank de praktijk uit te oefenen als advokaat en procureur tevens, wegens hunne werkzaamheden, als advokaat verrigt, het tarief voor de advokaten volgen; wegens het enkele procureurs-werk, dat der procureurs. — Dit art. 45, bevattende eene verwijzing naar het tarief van advokaten is niet overgenomen, vermoedelijk omdat de advokaten, volgens het ontwerp der regering, aan geen tarief meer onderworpen zullen zijn. Niets belet echter, ja het is allezins billijk, dat in zóó ver het oude tarief worde gevolgd, als daarbij de gegraduëerde procureurs gelijk gesteld zijn met de advokaten. De inlassching van het navolgende slotartikel schijnt daarom wenschelijk:

De prokureurs, die, gegraduëerd zijnde, overeenkomstig de voorschriften van het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering, bevoegd zijn, om voor eene arrondissements-regtbank, de praktijk uit te oefenen als advokaat en procureur tevens, zijn wegens hunne werkzaamheden, als advokaat verrigt, aan geen tarief gebonden, wordende de bepaling van het honorarium, daarvoor aan hunne cliënten in rekening te brengen aan, hun eergevoel en bescheidenheid overgelaten, terwijl, in geval van verschil daarover, de taxatie door den president hunner regtbank naar billijkheid moet geschieden.

e. (3). De belooning van *f* 0.15 is veel te gering. De prokureur (die regtskundig en geen bloot copiist moet zijn) is toch verpligt klerken of schrijvers te salariëren. De belooning is zoo bespottelijk gering, dat zij bijna gelijk staat met een gebod om voor niet te schrijven.

f. (4). Hier geldt gelijke aanmerking als op littera *e.*

i. (5). Kan de prokureur dan niets rekenen voor het nazien van registers ter griffie, b. v. van aanvaardingen, repudiatie, scabinale akten, enz.?

l. § 3. (6). Hier zij verwezen naar de aanmerking op littera *d.* Wanneer het pleiten nimmer iets anders ware, dan de gestelde pleit-memorie voor te dragen, de belooning voor die voordragt, zoo als die bij dit artikel gesteld is, zoude misschien billijk zijn; doch bij slechts eenigermate belangrijke zaken zal steeds het pleiten iets meer en iets anders zijn, dan het voorlezen eener pleitmemorie, en is het dus niet billijk en regtvaardig, dat de gegraduëerde procureurs, niet slechts wat het stellen hunner pleitmemorie (zie boven), maar ook wat het pleiten zelve betreft, op denzelfden voet worden behandeld als de advokaten en de berekening van honorarium aan hun eergevoel en bescheidenheid worde overgelaten? Wij meenen, dat de regtvaardigheid, die bij het maken van elke wet de toetssteen moet zijn, geen ander, dan een toestemmend antwoord gedoogt.

m. (7). Waarlijk, eene karige schadeloosstelling voor een dag afzijn, waarop men tijdverlies, niet zelden winstderving, heeft en dikwijls slechts ééne vacatie, dus *eene* gulden of, in steden beneden de 15,000 inwoners, *tachtig* cents in rekening kan brengen.

n. (8). Het moge in het algemeen waar zijn, dat deze akten klein en niet moeijelijk te stellen zijn, het is niet steeds alzoo. Als regel, zonder uitzondering, is deze bepaling daarom hoogst onbillijk.

Art. 4 (9). Op welke gronden steunt de hier bepaalde classificatie? »Een tweede, niet minder eenstemmig »geuit bezwaar (lezen wij in de *memorie van toe*»*lichting*) bestond in de gelijkstelling der belooningen »in alle plaatsen des rijks, zonder dat daarbij was gelet »op de meerdere of mindere kostbaarheid der levensbe»hoeften en het verschil der lasten, aan het verblijf in de »verschillende plaatsen en oorden des rijks verbonden, »waaruit het denkbeeld is ontstaan, dat de bij het »tarief toegekende belooningen naar gelang van dat »verschil behoorden te worden geclassificeerd, in ver»band met de aan de ambtenaren der regterlijke magt,

(1) *b.* Voor besognes, comparitiën met of voor hunne cliënten, of met hunnen advocaat, op het stellen en op het resumeren en arresteren van akten, exploiten, rekesten, judiciële akten of op eenige belangrijke akte van een regtsgeding, voor conferentiën met partij of deszelfs praktizijns, zoo tot mededeeling van hetgeen in den loop der zaak gebeurt of tot daarstelling van schikkingen; voor vacatiën bij het doen van voorloopige opnemingen van plaatsen of werken op de kantoren van de bewaring der hypotheken, tot het doen van onderzoek en het ter overschrijving aanbieden en ligten van stukken; voor die met de deurwaarders over het doen van exploiten, het terugvorderen, bekomen en resumeren van dezelve; dit laatste echter met uitzondering der akten, welke van procureur aan procureur worden beteekend; en eindelijk voor het in orde brengen der stukken, welke aan den regter zullen worden overgelegd, het formeren van de lijst of inventaris daaronder begrepen, en niet langer dan een uur aanhoudende, *f* 1.

Langer durende, voor elk uur of gedeelte daarvan, bovendien *f* 1.

(2) *d.* Gelijke vacatie-gelden in gelijke evenredigheid voor het opstellen van akten en exploiten, rekesten, judiciële akten, memoriën of andere stukken, wanneer die door hen zonder medewerking van eenen advokaat worden opgesteld, mits niet vallende in de categoriën van die judiciële stukken of akten, welke hierna sub litt. *n*, *o* en *p* bepaaldelijk zijn opgenoemd en berekend, voor elk uur of gedeelte daarvan, *f* 1.

(3) *e.* Voor het grosseren en copiëren van rekesten, akten en schrifturen, met gelijke uitzondering per bladzijde gewoon papier, of gedeelte daarvan, houdende vijf en twintig regels, elk van twaalf lettergrepen, *f* 0.15.

(4) *f.* Voor afschriften van processen-verbaal, vonnissen, in het algemeen van alle akten, die ter griffie zijn uitgeleverd en voor zoo verre die noodig zijn om te worden beteekend of overgelegd, per bladzijde, berekend naar het getal bladzijden van het origineel, *f* 0.15.

(5) *i.* Voor elke vacatie ter griffie tot het doen inschrijven eener zaak ter rolle, het nederleggen en terugnemen van stukken of het kennis nemen van aldaar nedergelegde stukken, of het doen opmaken en ligten van akten en andere stukken, ter griffie of aldaar berustende, en tot overlegging bij den regter benoodigd; mitsgaders ter teekening van akten welke aldaar worden opgemaakt, *f* 1.

(6) *l.* § 3. In zaken, welke volgens art. 33 van het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering door den procureur bij de arrondissements-regtbanken mogen worden bepleit, kan, indien zulks heeft plaats gehad, daarvoor door hen het dubbel der hierboven gestelde belooning worden berekend.

(7) *m.* Voor noodzakelijke en ter zake dienende vacatiën *extra locum* per dag, of gedeelte daarvan, buiten de besognes en werkzaamheden aldaar te houden of te verrigten, reis- en verblijf-kosten daaronder niet begrepen, *f* 1.00.

(8) *n.* Voor alle eenvoudige akten procureur aan procureur, als die van procureurstelling, tot vervolging van de zaak ter teregtzitting, tot het vragen of het doen van mededeeling van stukken en anderen van gelijken aard:

voor het origineel *f* 0.75;

voor elk afschrift » 0.25.

(9) Art. 4. De bovenstaande bepalingen zijn verbindend voor de procureurs bij de regtbanken, gevestigd in steden van 15,000, doch minder dan 60,000 inwoners, mitsgaders voor de procureurs bij het provinciaal geregtshof in *Drenthe*, met betrekking tot de zaken, bij hetzelve behandeld wordende.

Voor de procureurs bij de regtbanken gevestigd in steden van minder dan 15,000 inwoners, wordt hetzelve met een vijfde verminderd, en daarentegen verhoogd voor de procureurs bij de regtbanken, gevestigd in steden van 60,000 inwoners of daarboven, mitsgaders bij de provinciale geregtshoven in *Noord-Braband*, *Gelderland*, *Zeeland*, *Utrecht*, *Friesland*, *Overijssel*, *Groningen*, en *Limburg*, met betrekking tot de zaken bij de hoven behandeld wordende, met een vijfde; voorts met twee vijfden voor de procureurs bij de provinciale geregtshoven in *Zuid-* en *Noord-Holland*, en bij den Hoogen Raad, met betrekking tot de aldaar voorkomende zaken.

Bij de berekening van het getal inwoners, zal de laatste van regeringswege gedane volkstelling tot maatstaf worden genomen.

»in de verschillende plaatsen, bij de wet toegekende »tractementen, en aan dat denkbeeld is bij de onder»scheidene tarieven gevolg gegeven."

Daargelaten of de griffie-regten als emolument te beschouwen zijn (hetgeen wij niet gelooven); daargelaten dus of de aangegevene reden tot vermindering der griffie-regten moet aanleiding geven, — zeer zeker is de aangevoerde reden onvoldoende om de voorgestelde classificatie te regtvaardigen ten aanzien der procureurs. — In kleinere steden en minder belangrijke arrondissementen valt weinig voor. Er is slechts eens in de week zitting voor burgerlijke zaken: niet zelden wordt op zoodanige zitting een enkel vonnis of ééne enkele conclusie in eene gratis-zaak uitgesproken of voorgedragen. Besnoeit men dus die praktizijns dermate, dat hun naauwelijks een slepersloon overig blijft, en vermindert men bovendien dat loon met één vijfde, wat zal daarvan in de toekomst het gevolg zijn? Geen ander dan dit, dat regtskundigen afkeerig worden van het procureurs-ambt, dat onwetende en onbeschaafde lieden zich daarvoor eeniglijk aanmelden; dat de burgers, die het ministerie van den procureur behoeven, voortaan van onkunde en bedrog de slagtoffers zullen worden. Om der rust en vrede wille is het te wenschen, dat geen procureur voor een uur werkens met slechts tachtig cents beloond wordt: een loon niet evenredig aan den stand waartoe hij behoort, aan den kring waarin hij verkeert, aan de kundigheden die hij bezitten moet.

Art. 5 (10). Komt ons voor geheel onregtvaardig te zijn.

In alle zaken voor hoven en regtbanken, zijn de justiciabelen *verpligt* het ministerie van eenen procureur te gebruiken. Zij kunnen hetzelve niet missen. Anders is het met den bijstand der advokaten gelegen. De reden, die er dus voor pleit, om der laatsten honorarium niet geheel onder de kosten te brengen, door de verliezende partij te betalen, geldt niet ten aanzien van het salaris der procureurs. Is het billijk, dat hij, die de meest deugdelijke pretentie heeft, door een onwilligen schuldenaar kan gedwongen worden tot eene procedure, die hem *altijd schaadt* door de verpligting om het grootste gedeelte der kosten te betalen, ofschoon hij door den regter in het gelijk wordt gesteld. Neen, het eenige beginsel van regt is: die het proces verliest, en dus onregtvaardig handelde, moet de kosten van het proces, als de gevolgen zijner onregtvaardigheid, dragen.

Art. 9 (11). Waarom den procureur de verpligting

(10) Art. 5. In zaken, welke bij de arrondissements-regtbank worden behandeld, zullen van elke der besognes en vacatiën, respectivelijk sub *b*, *c* en *d* van art. 1 vermeld, ten laste van de in het ongelijk gestelde partij niet meer worden berekend, dan:

Wanneer de vordering is gedaan tot een bedrag van *f* 400 of minder, of wanneer dezelve geene in geld vereffende schuld ten onderwerp heeft, of bij de veroordeeling de schuld niet vereffend is, respectivelijk *twee* besognes en vacatiën;

Wanneer de vordering is gedaan tot een bedrag van meer dan *f* 400 tot en met *f* 1000, respectivelijk *vier* besognes en vacatiën;

Wanneer de vordering is gedaan tot een bedrag van meer dan *f* 1000 tot en met *f* 2000, respectivelijk *acht* besognes en vacatiën;

In die zaken, waarin de vordering is gedaan tot een bedrag van meer dan *f* 2000, alle daarin opgehoudene besognes en vacatiën.

Wanneer op de vordering, waaromtrent eene vroegere onvereffende veroordeeling is uitgesproken, tot vereffening was voortgeprocedeerd, of daarop eene veroordeeling tot betaling eener geldsom wordt uitgesproken, zal daarvoor een gelijk getal besognes en vacatiën naar denzelfden maatstaf aan de in het ongelijk gestelde partij kunnen worden berekend.

Op alle tusschen-, exceptiën, en in het algemeen op al hetgeen waarop in een aanhangig regtsgeding een voldingen en eene regterlijke uitspraak is gevolgd, zullen niet meer dan *vier* van de hierboven bedoelde besognes en vacatiën ten laste van de in het ongelijk gestelde partij worden gebragt.

De vacatie sub litt. *m.* van art. 1 vermeld, kan alleen ten laste van de in het ongelijk gestelde partij worden gebragt, wanneer dezelve heeft plaats gehad ten gevolge van eene regterlijke uitspraak.

Buiten dit geval blijft dezelve, evenzeer als het bedrag der meer in eene zaak gehoudene besognes en vacatiën, ten laste van den cliënt, ten wiens behoeve dezelve hebben plaats gehad.

(11) Art. 9. De procureurs zijn verpligt aan hunne cliënten af te geven gespecificeerde, en, zulks gevorderd wordende, op zegel geschrevene rekeningen, waarop iedere post, zoo van salaris als verschot, behoorlijk moet zijn omschreven, en het bedrag daarvan afzonderlijk zal zijn uitgedrukt. Naast de uitgetrokkene som zal een wit vak worden opengelaten.

opgelegd, *ook zonder dat zulks gevorderd wordt*, *gespecificeerde* rekeningen te geven? Het geheele artikel is odieus. Gaat men uit van het beginsel *iedere praktizijn is een schurk*, — deze bepaling zal even weinig baten, als elke andere, wier grond in wantrouwen bestaat: dezelve is niet voldoende om kwade praktijken te beletten, maar wel ingerigt om eerlijke lieden tot oneerlijkheid uit te lokken. Wie door den wetgever zonder reden gewantrouwd wordt, diens deugd wordt op een gevaarlijke proef gesteld.

Art. 11 en 12 (12). Bij de lezing van deze artikelen kunnen wij moeijelijk onze bekommering bedwingen. Indien de procureurs uit het schuim der natie werden verkozen, — deze bepalingen waren te verdedigen. Worden deze artikelen aangenomen, wie zullen dan voortaan het procureurs-ambt begeeren?! Wee dan de justiciabelen!

Artikel 16 vgl. met artikel 22 (13). Hoogst natuurlijk! Men beknibbelt den praktizijn, maar dit is niet genoeg! Dat hij ter goeder trouw zijne declaratie opmake! Dat hij zich demoedig, gelijk hij is, aan de berekeningen van den taxator onderwerpe! Dat hij beruste in elke vermindering van zijn salaris! Nog is men niet te vreden! Neen het bewijs moet ter griffie blijven bestaan! Men zal een schandregister houden!!

Art. 21 (14). Dit artikel konde zeer goed gemist worden.

Het is niet de luiden gegekt. Is het niet genoeg de procureurs te besnoeijen? Moeten ze bovendien worden bespot? Wat baat de hun toegekende bevoegdheid om eene hertaxatie te vragen, zelfs bij de meest mogelijke onpartijdigheid der regters, die over de taxatie van hunnen voorzitter moeten oordeelen, wanneer zij, om hun regt te verkrijgen, nog kosten moeten maken, en aan vele vormen zich gebonden zien.

Eenige Regtsgeleerden.

Voor werkzaamheden in boedels, waarbij benificiaire erfgenamen, minderjarigen, onder curatele gestelden of afwezige deelgeregtigden belang hebben, of van hen, welke in staat van faillissement of van kennelijk onvermogen zijn verklaard, alsmede in vacante boedels, zullen de procureurs hunne rekeningen vooraf aan de taxatie van den voorzitter van het collegie, waarbij zij hunne bediening waarnemen, onderwerpen; van die getaxeerde rekening zal een ongezegeld afschrift aan de cliënten worden uitgegeven.

(12) Art. 11. De regter, door wien de taxatie geschiedt, heeft steeds de bevoegdheid, om de overlegging te vorderen van de stukken, dienende tot justificatie der in de rekening voorkomende posten, alsmede om den belanghebbende voor zich te doen ontbieden, ten einde in zijne belangen te worden gehoord.

Indien de belanghebbende woonachtig is buiten het arrondissement, waarin het regterlijk collegie deszelfs zittingen houdt, kan dat verhoor worden opgedragen aan den voorzitter der regtbank van het arrondissement van de woonplaats.

Indien de rekening is ten laste van personen, in verschillende arrondissementen woonachtig, in het verhoor van een hunner genoegzaam.

Art. 12. Ieder is bevoegd, om, alvorens eene door van zijnen procureur ontvangene rekening te voldoen, de taxatie daarvan te verzoeken bij den voorzitter van het collegie, bij hetwelk zoodanige procureur zijne bediening waarneemt.

Indien de rekening voor vermindering vatbaar wordt geoordeeld, zal de procureur, welke dezelve heeft uitgegeven, daarop vooraf in zijne belangen worden gehoord.

(13) Art. 16. De getaxeerde rekeningen, met uitzondering van die in het 2de lid van art. 9 vermeld, blijven berusten ter griffie van het regterlijk collegie, door welks voorzitter, of een uit hetzelve daartoe benoemd lid, de taxatie is geschied, en zal aan den belanghebbende, op zijne vordering en enkel tegen betaling van het aan den griffier toegekend schrijfloon, daarvan afschrift worden uitgereikt.

Art. 22. Door de respectieve kollegiën, voorzitters of regters zal, in een daartoe ter griffie te houden register, aanteekening worden gedaan van het totaal der verminderingen, welke zij op elke ter taxatie ingeleverde rekening zullen brengen.

Van dat register zal door het openbaar ministerie inzage kunnen genomen worden.

(14) Art. 21. De hertaxatie wordt vervolgens gedaan naar dezelfde regelen, als hierboven voor de eerste taxatie zijn voorgeschreven.

Ieder der belanghebbenden draagt daarbij zijne eigene kosten. De uitspraak zal tevens inhouden veroordeeling tot betaling van het bedrag waarop de rekening is getaxeerd.

De bepalingen omtrent het verzet, hooger beroep, rekest civiel en voorziening in cassatie tegen vonnisen of arresten, zijn ook op deze uitspraken van toepassing.

Geneesmiddelen,

voor de Hollanders, tijdens NAPOLEONS overheersching, in 1813 voorgeschreven — ter vervanging en afschaffing van:

1o. de conscriptie;

2o. de registratie met al de gevolgen van dien;

3o. van de geheele Fransche wetgevingen, zoo ten civiele, judiciële, commerciële als criminele en verdere accessoire en transitoire wetten;

4o. van alles wat den handel en zeevaart, op welke wijze ook, belemmert. Daarentegen in te voeren:

1o. Eene vrijwillige dienstneming bij de land- en zeemagt; hetzij van in- of uitlanders, doch altoos onder bevelen van Hollandsche officieren;

2o. Het zegelregt, zoo als hetzelve tijdens de regering van koning LODEWIJK werd geheven;

3o. De geheele Hollandsche wetgevingen, zoo ten civiele, judiciële, commerciële en criminele, zoo als die in de respective werken van den vermaarden regtsgeleerde J. VAN DER LINDEN zijn beschreven; alles met zoodanige mitigatiën, als de zoogenaamde voortgaande verlichting mogt vereischen;

4o. Alles wat 's lands bestuur en beheer betreft te vereenvoudigen en op zijn minst kostbaar in te rigten; en vooral geene hoogere lasten te heffen dan na alvorens alle noodelooze en overboodige uitgaven van de budgets te hebben geroijeerd.

Het bovenstaande manuscriptje is mij voorgekomen, vooral in deze dagen, belangrijk genoeg te zijn, der redactie ter plaatsing te doen geworden. Welligt dat de een of ander wordt opgewekt, het aangevoerde middel te ontwikkelen, en dat het voorschrift in de apotheek van het staatsbestuur alnog zoo heilzaam wordt bevonden, als het in den jare 1813 doelmatig is beschouwd.

Z., 9 maart 1843. J. [illegible]

Marktprijzen.

NIJMEGEN, 13 maart 1843.

Tarwe ging heden beter van de hand: *Hooglandsche f* [illegible] à *f* 9.25 *Cleefsche* en *Inlandsche f* 7.25 à *f* 8.50, naar deugd. — *Rogge* traag afgegaan *f* 7.40, *f* 7.25, *f* 7. [illegible] *f* 6.75. — *Gerst* met weinig omgang: *Winter-f* 4.75 à *f* 5. *Zomer-f* 4.50 à *f* 4.60. — *Boekweit* hooger verkocht *f* 6.60 à *f* 7. — *Haver* ging goed van de hand: *f* 2.60 à *f* 3. — *Klaverzaad* willig *f* 19 à *f* 21.

Waterhoogte te Arnhem.

Den 14 Maart 1 El 8 Palm 1 Duim; gew. 0 Duim; gev. [illegible]

Te Arnhem, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.